

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/91/2012
Identifikačné číslo spisu:	6012200040
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200040.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľky F. J., bytom Ul. A. Q. XXXX/XX, A., zastúpenej JUDr. Pavlom Helmom, advokátom so sídlom Nám. SNP č. 75/26, Zvolen, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o vrátenie neprávom vyplatennej sumy na sirotskom dôchodku, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. apríla 2012, č. k. 21Sd/9/2012-25, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. apríla 2012, č. k. 21Sd/9/2012-25, p o t v r d z u j e .

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania v sume 40,82 € do rúk jej právneho zástupcu JUDr. Pavla Helma do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 27. decembra 2011, ktorým bola navrhovateľke podľa § 263 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) uložená povinnosť vrátiť neprávom vyplatený sirotský dôchodok na syna R. od 24. septembra 2010 do 23. januára 2011 v celkovej sume 472,80 € v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia s odôvodnením, že nesplnila zákonom stanovenú povinnosť rozhodujúcu pre nárok na výplatu sirotského dôchodku, a to že syn R. nemal odloženú povinnú školskú dochádzku, ale dvakrát opakoval ročník. Odporkyni súd uložil povinnosť nahradiť navrhovateľke trovy konania v sume 174,36 € na účet jej právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odporkyňa v preskúmanom rozhodnutí povinnosť navrhovateľky vrátiť sirotský dôchodok odôvodnila tým, že jej syn dovŕšil vek 16 rokov dňa 17. januára 2010 a jeho povinná školská dochádzka skončila podľa § 22 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z.z. dňom 31. augusta 2010; keďže navrhovateľka v lehote 8 dní neohlásila, že syn nemal odloženú povinnú školskú dochádzku, ale

dvakrát opakoval ročník, navrhovateľka spôsobila, že sa sirotsky dôchodok vyplácal, hoci nepatril. Krajský súd mal za preukázané, že syn navrhovateľky dovŕšil vek 16. rokov dňa 17. januára 2010, takže povinná školská dochádzka mu skončila dňom 31. augusta 2010 a za nezaopatrené dieťa sa mohol považovať len pri splnení podmienky uvedenej v § 9 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. Poukázal na to, že právna úprava ako aj skutočnosti rozhodné pre posúdenie nároku na sirotsky dôchodok po dovŕšení 16 roku veku, boli odporkyni známe a preto navrhovateľka nebola povinná hlásiť žiadne právne významné skutočnosti. Navrhovateľka predložila potvrdenie o návšteve školy na predtlačí zaslanej odporkyňou. Krajský súd tiež konštatoval, že odôvodnenie rozhodnutia odporkyne nekorešponduje s ustanovením § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. Podľa jeho názoru súdu navrhovateľka nemala z čoho predpokladať, že prijímala dávku sirotského dôchodku neprávom, pretože tu neboli žiadne okolnosti, z ktorých mohla vyvodiť taký záver. Naopak, odporkyni bolo z dokumentov, ktorými disponovala známe, že syn navrhovateľky dosiahne 16 rok veku v školskom roku 2009/2010. Na tom základe krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľka svojím konaním nespôsobila, že sirotsky dôchodok bol vyplácaný neprávom a preto nie je povinná preplatiť na sirotskom dôchodku vrátiť. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a navrhovateľke priznal náhradu trov konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie. Poukázala na to, že listom zo 6. októbra 2010 požiadala o vyjadrenie Základnú školu vo Zvolene a dňa 22. októbra 2010 obdržala oznámenie riaditeľa tejto školy o tom, že syn navrhovateľky nemal odloženú povinnú školskú dochádzku, dvakrát opakoval ročník a riaditeľ postupoval podľa § 22 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z.. Podľa odporkyne navrhovateľka vedela alebo musela predpokladať, že keď syn dvakrát opakoval ročník a v štúdiu v deviatom ročníku základnej školy pokračoval len s povolením riaditeľa školy, nastali zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich pre výplatu sirotského dôchodku. Podľa názoru odporkyne navrhovateľka bola povinná v predloženom potvrdení o návšteve školy vyznačiť všetky skutočnosti týkajúce sa štúdia, čo opomenula a naďalej preberala sirotsky dôchodok. Krajský súd sa nezaoberal skutočnosťou, či navrhovateľka splnila povinnosť oznámiť odporkyni zmenu rozhodujúcich skutočností na nárok na sirotsky dôchodok pre syna R. a žiadnym vecným, konkrétnym argumentom neodôvodnil, z akého dôvodu navrhovateľka nezodpovedá za naviac vyplatenú sumu na sirotskom dôchodku. Žiadala rozsudok krajského súdu zmeniť a potvrdiť rozhodnutie odporkyne z 27. decembra 2011 ako vecne správne.

Navrhovateľka sa k odvolaniu odporkyne vyjadrila tak, že nebola odporkyňou upozornená na povinnosť hlásiť, že jej syn nemal odloženú povinnú školskú dochádzku alebo, že opakoval dvakrát ročník. Svoju oznamovaciu povinnosť voči odporkyni si splnila predložením potvrdenia o návšteve školy na predtlačnom tlačíve zaslaným odporkyňou. Podľa uvedeného potvrdenia bol jej syn R. naďalej nezaopatreným dieťaťom, keďže mu bolo umožnené získať nižšie stredné vzdelanie. Z dokazovania podľa jej názoru vyplynulo, že odporkyňa mala všetky potrebné informácie (napr. že syn navrhovateľky sa narodil XX. R. XXXX, takže 16 rokov veku dosiahol 17. januára 2010) a všetky možnosti, aby zastavila výplatu sirotského dôchodku po 31. auguste 2010. Poukázala tiež na rozpor v odôvodnení odporkyne vzhľadom na ustanovenie § 236 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 461/2003 Z. z. Keďže svojím konaním alebo opomenutím nespôsobila, že sirotsky dôchodok na jej syna by bol vyplácaný neoprávnene, žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania v sume 40,82 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Predmetom preskúmania bola zákonnosť rozhodnutia odporkyne o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatený sirotsky dôchodok podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z.

Podľa uvedeného ustanovenia príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého

mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Povinnosť vrátiť neprávom vyplatený sirotský dôchodok odporkyňa vyvodila len z toho, že navrhovateľka neohlásila odporkyni, že syn nemal odloženú povinnú školskú dochádzku, ale dvakrát opakoval ročník a že „prijímaním sirotského dôchodku spôsobila, že sa sirotský dôchodok vyplácal, hoci nepatril“.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľka predložila 6. septembra 2010 potvrdenie o návšteve základnej školy na predtlačí zaslanej odporkyňou a odporkyňa naďalej pokračovala vo výplate sirotského dôchodku až do 23. januára 2011, teda štyri mesiace po predložení potvrdenia, napriek skutočnosti (známej z jej spisu), že syn navrhovateľky dovŕšil vek 16 rokov dňa 17. januára 2010. Odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa na základe vlastnej vedomosti o dátume narodenia syna navrhovateľky mohla najneskôr na základe potvrdenia zo 6. septembra 2010 zastaviť výplatu sirotského dôchodku už od splátky dôchodku za september 2010. Pokiaľ napriek tomu pokračovala vo výplate sirotského dôchodku, sama tak mohla u navrhovateľky vzbudiť presvedčenie, že jej dávka aj naďalej patrí. Odporkyňa pritom v preskúmanom rozhodnutí ničím neodôvodnila ako dospela k záveru, že navrhovateľka vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej sirotský dôchodok vypláca neprávom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 v spojení s 224 ods. 2 O.s.p., vzhľadom na úspech navrhovateľky v odvolacom konaní. Odporkyni uložil uhradiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby (vyjadrenie z 22. júna 2012 k odvolaniu odporkyne) á 33,19 € podľa § 14 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. + 1 x režijný paušál 7,63 €, spolu 40,82 €, ktorú sumu je odporkyňa povinná zaplatiť k rukám právneho zástupcu navrhovateľky..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.